

AJUNTAMENT DE GIRONA. CROU. LLUIS CRUSET.

En aquesta secció en què, número a número, apareixen artistes en ple exercici del seu treball, he cregut convenient fer una excepció i dedicar aquetes ratlles d'escriptura a Pep Colomer per una raó estranyament real: la fundació Colomer-Sanz han editat dos volums anomenats *Pep Colomer 1907-1994*, a cura de Jordi Falgàs i Jordi Puig, a Úrsula Llibres, en els quals gosaria dir que s'ha fet un seguiment exhaustiu —probablement insuperable— de la trajectòria vital de l'artista de Girona i un complet compendi de la seva obra artística, laboral i filosòfica. El conjunt d'aquests dos llibres representa l'aproximació més ajustada que mai s'haurà fet, en el format monografia, d'un artista gironí. Es tracta probablement d'un cànon finit que només admetrà poquíssimes aproximacions o, si de cas, mínimes troballes ocasionals i atzaroses. Una altra excusa per aventurar-me en aquest personatge traspassat fa una vintena d'anys és que el Museu d'Art de Girona ha preparat, per a aquesta tardor-hivern, una exposició que ens permet que la *Revista de Girona* s'hi solapi i d'aquesta manera ajudi a injectar més energia en la difusió d'aquest artista, d'aquest pensador.

Pep Colomer, un tresor

SEBASTIÀ GODAY > TEXT

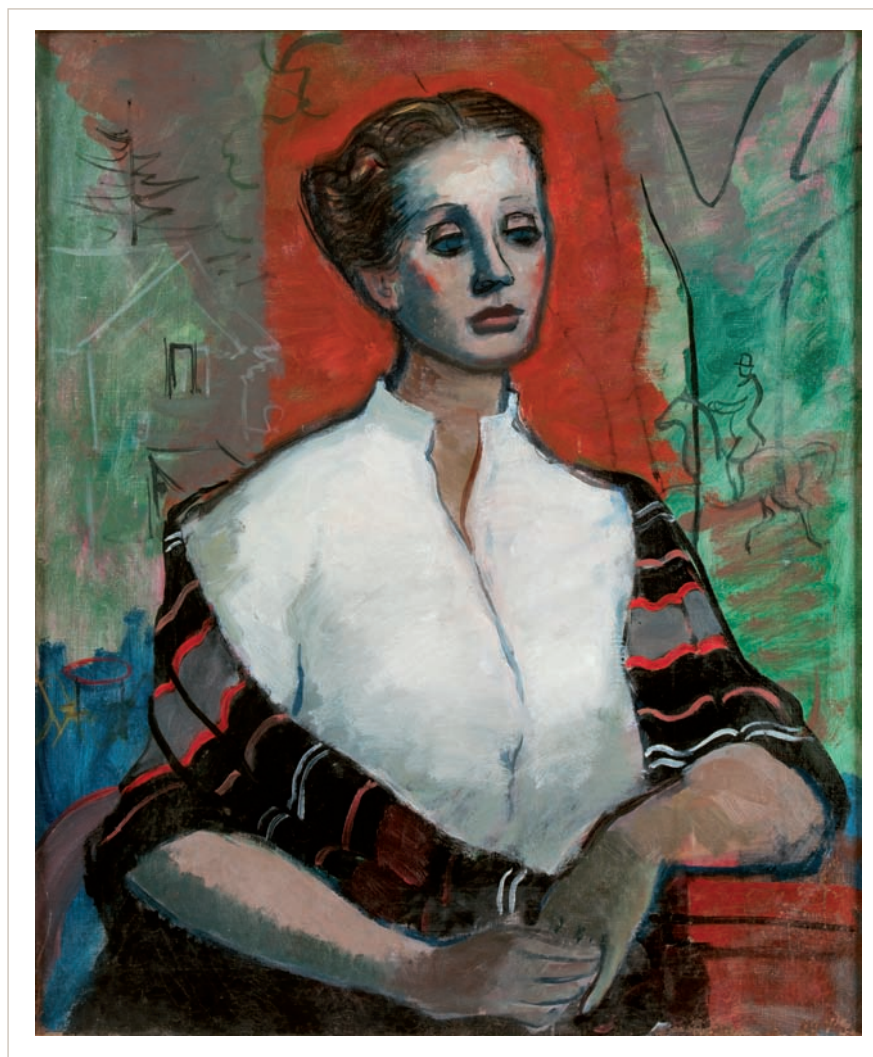
JORDI PUIG > FOTOS

Pocs han remarcat suficientment la diferència entre un objecte après i una cosa pensada.

MARTIN HEIDEGGER.

Un fet personal que m'ha impulsat envers el personatge és que el vaig conèixer i tractar. Van ser dos els llocs de trobada: la passejada sota els til·lers que, a diari, feia amb la seva esposa davant de la Casa de Cultura de Girona —actualment ja no existeixen— i, igualment, en les taules d'un petit però deliciós autoservei de la carretera de Barcelona adjacent a Carns Abella, i que ja tampoc no existeix. Tot va començar, però, quan, a final d'estiu de 1987, Pep Colomer va portar a la seu de la Tercera Mostra d'Art de Girona, a la Casa de Cultura, dos quadres que el jurat

—compost per Rafael Santos Torroella, Daniel Giralt-Miracle, Conxita Oliver, Carles Poy, Enric Ansesa, Antoni Botey i Eulàlia Jané— va seleccionar i adquirir. És un quadre anomenat *40 figura* —llavors encara semblava fresc—, que representa el cap d'una dona pensadora amb dos gràcils dits descansant a la galta, i, a l'esquerra de la composició, una columna coríntia. La llum diürna del quadre es representa amb el color blanc i incideix des del costat esquerre sobre uns vestits i una paret de colors marrons càlids. Per darrere de la dona, un mirall del qual emana un color verd fred. La construcció de l'escena —columna, braç arquejat, cap i bust de la

Retrat de Carme, esposa de l'artista, c.1945
oli sobre tela 73x60 cm. Fundació Colomer-Sanz.

dona— mantenen una potent verticalitat compensada pel mirall i els tons vermellorsos de la paret i la part superior del quadre, simetritzada per la sanefa inferior del vestit. Evidentment no hi ha cap element que segueixi els capricis l'atzar: tot té una ordenació, unes degradacions tonals i un pes perfectament calculats. Seria un quadre perfecte si no fos trencat per l'expressivitat del rostre de la dona, que té com un deix d'*Art Déco* o postcubista que ens indueix a atribuir-li quelcom de misteriós i bell, potser generat pel mirall posterior, que ens pot fer-hi veure una dona empolainant-se o remetre'ns al record d'un passat llunyà, quan es va casar amb seva esposa, la idealitzada Carme Sanz.

Mentre dinàvem amb en Pep o en els múltiples petits passejos havent dinat, al costat —sempre com si fos un àngel bellíssim, amb un silenci profund contrapuntejat per somriures i locucions educades, sempre perfectament pentinada i acuradament vesti-

> *La Carme va ser retratada pel seu espòs en diverses ocasions, però va ser pintada en tota la seva esplendor en un oli de 1945*

da—, la Carme també menjava o passejava, posseïda per l'aura dels innocents. Va ser probablement el primer cas de deteriorament amnèsic que vaig conèixer. La Carme va ser retratada pel seu espòs en diverses ocasions, però va ser pintada en tota la seva esplendor en un oli de 1945 que encara no mostra l'evolució geomètrica o conceptual posterior. És un quadre de postguerra, precís, amb un fons verd i vermell, fred

i càlid, en el qual els elements paisatgístics es mostren dibuixats de manera gairebé circumstancial per tal de donar força al retrat de mig cos: una dona vestida amb una brusa camiserà blanca radiant embolcallada per una *écharpe* negra ratllada d'on sobresurten els braços. En el ben contornat rostre de la Carme el pintor aboca tota la voluntat expressiva per definir un ideal de dona, aquella de la qual estava profundament enamorat.

D'aquesta època també podem esmentar el quadre *Fira d'atraccions*, (c. 1950) un tema estimat per Colomer i que li permet treballar en un tema festiu que té a veure amb la seva professió: les arquitectures efímeres; les atraccions de fira com els estands que muntava a la Fira Comercial de la Girona de l'època de la República. És un oli ple de moviment i de petits personatges, ben construït i de pinzellada ràpida i ampla, amb uns tocs de blau que ajuden a profunditzar la perspectiva.

Fira d'atraccions, c.1950.
Oli sobre tela 38x46 cm.
Fundació Colomer Sanz.

La noia de la fira, 1983.
Acrílic sobre fullola 83x61,5 cm.
Fundació Colomer-Sanz.

Els especialistes en l'obra de Colomer, com Jordi Falgàs o Enric Ansesa, destaquen que és a partir de l'any 1955 que l'artista comença a deslligar-se de les traves de l'exili interior que aquell home republicà, catalanista i d'esquerra es va imposar per poder sobreviure en aquella poc atractiva Girona grisa i negra.

De l'any 1983 és l'acrílic *La noia de la fira* (1983), en què Colomer torna al tema firal amb els additaments assaïjats en el silenci del seu taller i que han aconseguit un pòsit, una cal·ligrafia pròpia, que permeten a primer cop d'ull conèixer-ne l'autoria. Una noia de braços creuats estintolada en l'estructura de la barraca de tir firal, colors acrílics però amb una tècnica personal com difuminada, com si fos de pastel, amb colors freds i calents però mantenint aquest regust pel pastel. El cos de la xicota de la fira, a l'esquerra de la peça, sinuós, que li dona un aire un xic displicent o avorrit, s'equilibra amb la part dreta, on domina la geometria dels cubs, quadrats, cercles i rombes, tot emmarcat pels verds de la barraca a mode de clarobscur. En el moment que va pintar aquest quadre, el 1983, Colomer havia superat un segon ictus

> *Els especialistes de Colomer destaquen que és a partir de l'any 1955 que l'artista comença a deslligar-se de les traves de l'exili interior que aquell home republicà, catalanista i d'esquerra es va imposar per poder sobreviure en aquella poc atractiva Girona grisa i negra*

cerebral que l'havia apartat de la pintura i que l'obligà gairebé a tornar a aprendre a fer anar els pinzells, esforç titànic i superat amb èxit que el va guiar a una pintura més personal i potser més paral·lela al vessant filosòfic, que va desembocar en la publicació de l'opuscle *La comprensió real-lògica. Una filosofia per al dos mil*, que em va regalar l'any 1991, assaig que, per ser honest, em va ser impossible llegir per la seva complexa obscuritat argumental. Vaig poder atribuir a Colomer tots el mèrits a l'esforç per donar cos al seu pensament, a la seva manera de pensar, però encara ara el llibret em sembla massa costerut. Sortosament, en paral·lel pintava i investigava sense parar.

Un darrer quadre al qual voldria fer referència en aquest homenatge a Pep Colomer és una peça anomenada *Lluna plena*, de cap a 1986. És un quadre quiet, equilibrat, en què la llum elèctrica de l'interior contrasta amb la llum lunar i la foscor nocturna. És un llenç plantejat des d'una geometrització sense concessions, només amb un índex de perspectiva en la finestra verda de l'esquerra, plans de color rectangulars i una prodigiosa lluna plena cir-

Lluna plena, c.1986
Acrílic sobre fullola, 70x100 cm.
Fundació Colomer-Sanz.

MUSEU D'ART DE GIRONA

Figura, 1987.
Mixta sobre tela, 100x81 cm.
Museu d'Art de Girona.

cular. Un quadre dominat pels acrílics pastel, lluminosos, gairebé ingràvids.

No puc estar-me de reconèixer que el personatge Pep Colomer i la seva muller, Carme Sanz, els he dut amb mi des de sempre i ara, en remirar els dos volums editats per la Fundació Sanz-Colomer, he pogut saber que l'any 1989, que va ser quan ens vàiem gairebé a diari sota els amables til·lers a la plaça de l'Hospital, Colomer va pintar una sèrie on va voler fer testimonis la portalada i la façana de la Casa de Cultura i els bancs on parlàvem, acompanyats pel somris de la seva esposa, i així testimoniar les nostres sobretalles sota els til·lers. Converses que sovint em portaven a obrir-los la sala d'exposicions de la Casa de Cultura per poder comentar pausadament les obres exposades: per exemple, en aquella Tercera Mostra d'Art de la qual repassàvem un per un els distints aspectes de l'art gironí i, preferentment, els deliciosos paisatges del japonès cadaquesenc Koyama. Recordo alguna controvèrsia al voltant de la figura de Tàpies, que ell comprenia i del qual sabia assaborir l'empremta gestual i expressiva damunt del quadre, però que no admetia com a camí propi per

> Recordo alguna controvèrsia al voltant de la figura de Tàpies, que ell comprenia i del qual sabia assaborir l'empremta gestual i expressiva damunt del quadre, però que no admetia com a camí propi per on poder investigar

on poder investigar. Colomer respectava la seva acurada formació en el noucentisme de Francesc Labarta a Barcelona o l'aprenentatge a Brussel·les en temps de la República. No recordo que mai em parlés de la seva professió de decorador, tot i que recordo vagament que no era gaire partidari dels llocs decorats amb aquell material anomenat fòrmica, i això que dinàvem en un establiment amb aquest material per tot arreu. També recordo que mai no va mostrar cap gest recriminador pels silencis excessius de la seva bellíssima Carme. Pep Colomer, aquest home esvelt i discret, segurament torturat per la vida i per la història, em va dedicar el catàleg de pintures que li va fer l'Ajuntament de Girona, l'any 1991. El custodio com un tresor.

Sebastià Goday.

Per saber-ne més:

<http://www.pepcolomer.org/web/cat/init.php>

<https://itunes.apple.com/tr/app/pep-colomer-obra-completa/id670196811?mt=8>